

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

COVID-19 og flygtninge og migranter i europæisk sammenhæng

Generelle implikationer af COVID-19 for flygtninge og migranter

Adgang til asyl: En helt overordnet bekymring, afledt af COVID-19 situationen, er restriktioner i forhold til adgangen til at søge asyl. I nogle europæiske lande er adgang til asyl officielt suspenderet, mens det i andre lande i praksis ikke er muligt at blive registreret. I nogle lande betyder manglende asylregistrering, at asylansøgere ikke får adgang til indkvartering og sundhedsydelser, mens konsekvensen i andre lande er, at asylsagen ikke behandles. Derudover kan lukkede grænser – som f.eks. i Italien og Malta – i yderste konsekvens medføre refolement.

Langsigtede økonomiske og sociale konsekvenser: I Europa såvel som andre lande, forventes den økonomiske krise i kølvandet på COVID-19-krisen at ramme udsatte grupper særligt hårdt, herunder flygtninge, asylansøgere og migranter.

Narrativ om flygtninge og migranter: DRC er bekymret over den politisering og det narrativ, som forbinder asylansøgere, flygtninge og migranter med smittespredning – også i dansk kontekst. Sådant retorik kan medføre yderligere stramninger og restriktioner, som sætter en allerede sårbar gruppe i en endnu vanskeligere situation. Desuden har vi i den tidlige fase af Covid-19-udbruddene i enkelte lande, f.eks. Bosnien og Herzegovina (BiH) kunne iagttage narrativer, som har identificeret migranter som dem, som har medvirket til at bringe smitten til de pågældende land.

Eksempler fra DRC programlande:

- **Serbien:** Indsamling af biometriske data er suspenderet, hvilket i praksis betyder, at ingen asylansøgnings registreres.
- **Grækenland:** Adgang til asyl har de facto været hindret af COVID-19-relateret suspendering af de græske asylmyndigheders aktiviteter, som indtil videre er i kraft indtil den 15 maj 2020. En væsentlig konsekvens af suspenderingen er at asylansøgere ikke kan få tildelt socialsikringsnummer, som giver adgang til sundhedsydelser og medicin. Fornyelse af dokumenter kan i princippet gøres online, men ser indtil videre ikke ud til at fungere.
- **Italien:** Asylregistreringer er ikke officielt suspenderet, men er i praksis ikke muligt, da asylmyndighederne ikke er tilgængelige. Desuden har den italienske regering underrettet det tyske udenrigsministerium om, at det på grund af COVID-19 har lukket sine havne for de tyske redningsfartøjer, selv når omfordelingsaftaler er på plads med andre EU-medlemslande. Også Malta har lukket sin havn for redningsfartøjer. I løbet af de seneste dage er fire både med flygtninge og migranter, som er rejst fra **Libyen**, kængret, fordi de ikke kunne få adgang til en sikker havn i EU.
- [Medier rapporterer](#) således om en båd med over 60 mennesker, som blev efterladt i den maltesiske SAR zone, på trods af gentagne forsøg fra NGO'er på at alarmere kystvagten. Efter adskillige dage på havet blev de overlevende samlet op d. 15 april af et kommercielt skib. 12 personer var omkommet. De resterende 51 blev overdraget til den libyske kystvagt og sendt tilbage til detention i Libyen.
- DRC har sammen med en lang række andre aktører delt konkrete anbefalinger med de italienske myndigheder, om hvordan man med en række foranstaltninger sikkert kan modtage flygtninge og migranter reddet til søs. Se desuden fælles statement vedr. situationen på den centrale middelhavsroute: [Joint statement by IRC, MMC and DRC](#) (10 april 2020)

Dublin-overførsler: Lukkede grænser i Europa påvirker de såkaldte Dublin-overførsler, som både i Danmark såvel som i andre EU-medlemslande er midlertidigt suspenderet. DRC yder retshjælp til

asylansøgere i Dublin-proceduren, og vi oplever derfor konsekvenserne en suspendering af Dublin-overførsler har for asylansøgere.

I dansk kontekst anbefaler DRC følgende:

- For asylansøgere, som allerede er i Danmark og har bedt om at få deres asylsag behandlet her, mener DRC, at de danske myndigheder bør sikre effektiv adgang til asylproceduren ved at genoverveje Dublin-forordningens diskretionære klausuler og lade ansøgerne få deres asylsag behandlet i Danmark.
- For asylansøgere, som er i processen med at blive genforenet med familie i Danmark, såkaldte Dublin-ind-sager, mener DRC, at Dublin-overførsler skal gennemføres. Hensynet til barnets tarv og familiens enhed bør sidestilles med øvrige anerkendelsesværdige formål, som tillader indrejse i Danmark.

Genbosætning af flygtninge og omfordeling af asylansøgere:

- UNHCR og IOM har meddelt at genbosætningsprogrammer indstilles indtil videre. Det forlyder fra DG HOME at genbosættelse sandsynligvis ikke vil finde sted før til efteråret. Helt overordnet er det bekymrende at indstille genbosættelser, da disse er målrettet de mest sårbare flygtninge.
- Som regel vil UNHCR have identificeret genbosætning som den eneste varige løsning for disse flygtninge, fordi de ikke har mulighed for at blive lokalt integreret i det land, som de er flygtet til. Samtidig kan de lande, som flygtningene opholder sig i, have svage sundhedssystemer og risikoen for yderligere COVID-19-smittespredning er dermed forøget, hvis disse lande ikke får den nødvendige støtte som fx genbosætning.
- Det er afgørende, at velfungerende lande, som kun modtager få asylansøgere, såsom Danmark, viser solidaritet og støtter lande, som modtager mange flygtninge og migranter. DRC opfordrer derfor til, at EU-medlemslande både forøger antallet af genbosatte flygtninge til EU samt omfordeler asylansøgere fra Grækenland.
- Som del af en aftale om evakuering af op til 1.600 uledsagede børn ledt af Europa-Kommissionen i marts 2020, og støttet af otte EU-medlemslande, er den første gruppe uledsagede børn nu blevet evakueret til Luxemburg. Den næste gruppe forventes at blive evakueret til Tyskland i denne weekend.
- DRC appellerede allerede sidste år til de danske myndigheder om at bidrage til evakueringen af uledsagede børn fra de græske øer, og vil med den nye situation gentage appellen. DRC mener, at Danmark hurtigst muligt bør deltage i sådanne omfordelingsordninger, og konkret bistå med at modtage og asylsagsbehandle sager vedrørende uledsagede mindreårige børn, som står i en helt uholdbar og farlig situation på øerne i Grækenland.
- **DRC mener**, at man fuldt forsvarligt kan fortsætte genbosættelser og omfordeling ved at følge sundhedsmyndighedernes retningslinjer. Vi er på linje med FRA, som fornyeligt har udgivet [retningslinjer for omfordeling af børn fra Grækenland](#).
- Se også Open Letter: [Renew Efforts to Relocate Unaccompanied Children](#) (3 april 2020)

Flygtninge og migranternes muligheder for at skabe en indkomst:

- Mange steder i EU og EU's nabolande levede store grupper af flygtninge og migranter i forvejen på et eksistensminimum med ringe adgang til f.eks. jobmarkedet. Det er afgørende, at DRC's målgruppe medtænkes i såvel de økonomiske genopretningsplaner i de enkelte lande samt i EU's eventuelle hjælp til nabopartnerlande såsom Serbien og BiH, så de ikke yderligere marginaliseres eller oplever diskrimination i forhold til muligheden for selvforsørgelse.
- For flygtninge i Grækenlands vedkommende er en forudsætning for, at landet kan skabe plads i overfyldte flygtningelejre, at relevante integrationsprogrammer med fokus på bolig, selvforsørgelse og social integration accelereres.

Særlige bekymringer ift. flygtningelejre i Europa

Restriktioner på bevægelsesfrihed gælder helt generelt i de europæiske lande, men rammer flygtninge i udsatte lejre og centre hårdt. Flygtninge og migranter er særligt udsatte som følge af COVID-19-krisen, også i Europa. Forhold i lejre og uformelle bosættelser gør afstand og hygiejne vanskeligt, og i mange tilfælde er adgangen til sundhedsydelse begrænset. Virussen udstiller og forværrer desuden de humanitære kriser ved EU's eksterne grænser, som er resultatet af de seneste års restriktive asyl- og migrationspolitik i Europa som f.eks. på de græske øer, ved grænserne mellem Kroatien og BiH og Serbien og Ungarn samt i det Centrale Middelhav.

- **Bosnien og Herzegovina (BiH)** har indført bevægelsesrestriktioner i alle migrant- og flygtningecentre. Flere af centrene (Blazuj og Miral) er i øjeblikket overfyldte, hvilket forværrer smitterisikoen for både flygtninge og personale, der arbejder i centrene. Adgangen til generel sundhedspleje og tjenester er med corona-krisen blevet yderligere begrænset i BiH, da brugen af sundhedsinstitutioner er begrænset til akutte aktiviteter relateret til COVID-19.
- Der er for nuværende ingen konfirmerede COVID-19 tilfælde i centrene i BiH.
- I **Italien** har ny lovgivning betydet en ændring i modtagelsesstrukturen mod modtagelse i store opsamlingscentre. Store centre er ikke hensigtsmæssigt ift. beskyttelse mod smittespredning, og **DRC anbefaler** sammen med en række andre aktører at genindføre mindre modtagefaciliteter.
- Derudover har DRC i sit fortalerarbejde fokus på de mange uden for den officielle modtagestruktur med irregulær status, der lever på gaden eller i uformelle bosættelser, og som er sårbare over for smitte og mangler adgang til sundhedsservices.
- **Grækenland:** Situationen på de **græske øer** med ekstremt overfyldte lejre har over flere år været desperat. Corona-krisen har med al tydelighed udstillet nødvendigheden af akut at få flygtninge flyttet til værdige og sikre forhold. Dels ved overførsel til indkvartering på fastlandet, og dels igennem omfordeling til andre EU-medlemslande.
- De allermest sårbare asylansøgere bliver i øjeblikket flyttet til fastlandet, men det foregår langsomt, fordi kapaciteten på fastlandet også er begrænset. Antallet af omfordelte asylansøgere fra Grækenland er også meget lavt og kan derfor ikke lette presset på de græske myndigheder med mindre flere EU-medlemslande melder sig.
- DRC har igennem flere år advokeret for ordentlige modtagelsesforhold. Den stadig forværrede situation på de græske øer bør give anledning til øjeblikkelig handling i form af evakuering og omfordeling af asylansøgere fra de overfyldte lejre.
- Der er for nuværende ikke konstateret nogen tilfælde i lejrene på øen, men dog seks tilfælde blandt lokalbefolkningen på Lesbos.
- På **fastlandet** er der nu fire flygtningelejre med COVID-19 tilfælde (Malakasa gamle og nye site, Ritsona, Koutsochero og Kleidi) – alle under karantæne. Den nationale sundhedsorganisation (EODY) har tilsyneladende nægtet at komme ind på Ritsona site af sikkerhedsmæssige årsager, da der har været demonstrationer.
- DRC samarbejder med myndighederne om at oprette isoleringsfaciliteter i de lejre, hvor vi er tilstede, og er også blevet bedt om at levere beskyttelsesudstyr og termometre til sundhedsaktørerne (EODY).
- **DRC anbefaler** at der sikres øget personale til at håndtere situationen, da hurtig og effektiv response er vigtigt for at undgå smittespredning.

Se yderligere statement fra DRC Grækenland: [The protection of refugees is necessary for an effective COVID-19 response in Greece](#) (14 april 2020)